

مجله سیاست دفاعی

نشریه مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)

سال بیست و چهارم، شماره ۲، بهار ۱۳۹۵، شماره پاپی ۹۴
(شماره استاندارد بین المللی ۱۰۲۵-۵۰۸۷)

نوانی: دانشگاه جامع امام حسین (ع) - مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی	صاحب امتیاز: دانشگاه جامع امام حسین (ع)، مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی
شماره تماس مستقیم: ۷۷۱۰۵۷۶۵	مدیر مسئول: دکتر بهرام حسینی مطلق
دورنگار: ۷۷۱۰۵۷۴۷	سردیبر: دکتر سید یحیی صفوی
نوانی پستی: تهران - صندوق پستی ۱۶۷۶۵-۳۴۵۹	جائزین سردیبر: سید حسین محمدی نجم
مرکز فروش: تهران - بزرگراه شهید بابابی - بعد از پل لشکر - دانشگاه جامع امام حسین (ع) ساختمان شهید بروجردی - طبقه دوم - مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی	دبیر تحریریه و مدیر داخلی: محمدحسین سعادت
شماره تماس: ۷۷۱۰۵۷۴۱ - ۲	ناظر چاپ: اندیشگاه علم و صنعت جهان معاصر
	لیتوگرافی، چاپ و صحافی: انتشارات شکیب
	قیمت: ۵۰,۰۰۰ ریال
	قیمت لوح فشرده: ۲۵,۰۰۰

درجهی علمی مجلهی سیاست دفاعی، طبق نامه شماره ۳/۴۴۲۸۶ و مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۳۰

کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور، به عنوان نشریهی علمی - پژوهشی،

مورد تأیید قرار گرفته است.

فهرست مطالب

مجله‌ی سیاست دفاعی، سال بیست و چهارم، شماره‌ی ۹۶، بهار ۱۳۹۵

صفحه

عنوان

مقالات‌ها

- سیاست خارجی و قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران (مورد کاوی چشم‌انداز بیست ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران)....
/**منصور حیدری**
- /**سید محمد جواد قربی**
- /**مجتبی محمدی**
- تأثیر ساخت مجموعه‌های امنیتی بر امنیت منطقه‌ای (مطالعه‌ی موردي مجموعه‌ی امنیتی خلیج فارس).....
/**ابراهیم طاهری**
- /**امین صادقی**
- بررسی مفهوم و جایگاه امنیت و دفاع در اندیشه‌ی امام خمینی (ره).....
/**محمود واقع**
- /**نرجس سادات حسینی نصرآبادی**
- رفتارشناسی ترکیه در قبال تحولات سوریه در پرتو دکترین عمق راهبردی.....
/**سید حمزه صفوی**
- /**سید مهدی نبوی**
- کاربست الگوی بومی قدرت نرم در روند سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ..
/**مرتضی اسماعیلی**
- /**علیرضا فرشچی**
- بی‌ثباتی‌های غرب آسیا (خاورمیانه): بازیگران منطقه‌ای و یاریگران فرامنطقه‌ای .....
/**محمد رضا رستمی**
- ارائه الگوی امنیت زیست محیطی از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) .....
/**مهدی زروندی**
- /**سید محمد رضاشمس دولت آبادی**
- /**سید جواد امینی**
- /**سید سعادت حسینی**

چکیده انگلیسی

سخن سردییر

مفهوم جنگ تلفیقی (Hybrid War) اولین بار پس از جنگ ۳۳ روزه حزب ا.... لبنان با رژیم صهیونیستی وارد ادبیات دفاعی گردید و سپس به عنوان الگوی کلی جنگ‌های آینده مورد توجه قرار گرفت. بیشتر به این دلیل که حزب ا... توانست تاکتیک و فناوری پیشرفته‌ی تسلیحاتی خود را در بعد فیزیکی جنگ (زمین و دریا) به نحو احسن به‌کارگیرد، و هم در بعد ادراکی جنگ نیز بسیار موفق ظاهر شد، مواردی مانند کترول و مدیریت نواحی غیر نظامی، پشتیبانی از روستاهای خط مقدم، جلب هم‌دردی جامعه جهانی، بازگرداندن امنیت و بازسازی مناطق آسیب دیده، خدمات رسانی به آسیب‌دیدگان و ...

از آن زمان تا کنون شواهدی زیادی در دست است که بازیگران گوناگون بر اساس ایدئولوژی و مقدورات ذهنی و عینی خود، نسخه‌های منحصر به فردی از همین الگو را به نمایش می‌گذارند: الگویی با ماهیت چند وجهی، کم شدت، فیزیکی و غیر فیزیکی شامل: جنگ سایبری، نوآوری در دانش و فناوری‌های نوظهور، اقدامات دیپلماتیک، پویش‌های رسانه‌ای، سناریوهای نبرد ناهمتراز، ترویریسم جهانی (اکنون توسط تکفیری‌ها)، جنایات سازمان یافته بین‌المللی، چالش‌های اجتماعی، اختلال در به‌کارگیری منابع (مانند منابع انرژی)، بهره‌گیری از نقاط ضعف جهانی شدن (مانند دسترسی به جریان آزاد اطلاعات، جابجایی پول، کالا و انسان) و ...

در واقع جنگجویان تلفیقی تلاش می‌کنند تا توانایی به‌کارگیری هم‌زمان ابزارهای متعارف و غیر متعارف را برای دستیابی اهداف خود کسب کنند. البته جنگ‌های تلفیقی محدود به بازیگران غیر دولتی نبوده و کشورها نیز می‌توانند در قالب جنگ متعارف از عناصری تلفیقی استفاده کنند، از حملات سایبری گرفته تا هک‌های زیستی (مانند استفاده از امواج الکترومغناطیس و ایمپلنت‌های

مغناطیسی کترل رفتار، تغییر توالی ژنتیکی، خوراندن جمعی مواد و داروهای خاص به جمعیت هدف برای اهداف امنیتی و ...) و کاربردهای فناوری نانو در جنگ.

تلفیق ابزارهای متنوع در جنگ پدیده‌ی جدیدی نیست، اما این که در محیط امنیتی حاضر شاهد وقوع همزمان جنگ‌های چند وجهی در قالب یک رهیافت کل‌نگر هستیم که روش‌های سنتی و غیر سنتی، و نیز بازیگران دولتی و غیر دولتی را دربر می‌گیرد، پدیده‌ای جدید است. به بیان دقیق‌تر، امروز این امکان برای بسیاری از بازیگران دولتی و غیر دولتی به وجود آمده تا در جنگ تلفیقی پنج مشخصه اصلی را در کنار هم قرار دهنده؛ اول، اولویت رفتار بر ساختار؛ دوم، همزمانی در اجرای موازی (و نه متوالی) حالت‌های گوناگون جنگ؛ سوم، ترکیب متنوع منابع و ابزارهایی که تا پیش از این ناهمگون تصور می‌شدند؛ چهارم، هنجار شکنی یعنی نادیده گرفتن اصول و قواعد موجود. در شماره آتی نشریه سیاست دفاعی به بیان روشن‌تر این موضوع خواهیم پرداخت.

دکتر سیدی‌حبیبی صفوی

بهار ۱۳۹۵

دانشگاه جامع امام حسین^(ع)